

Predslov

Publikácia *Latinské diagnózy v patológii a súdnom lekárstve s úvodom o histórii pitiev* by mala slúžiť na podporu celoživotného vzdelávania lekárov a doktorandov na patologicko-anatomických a súdnolekárskych pracoviskách na Slovensku. Autori publikácie vychádzajú z faktu, že na Slovensku sú pracoviská, ktoré uplatňujú písanie diagnóz v pitevných protokoloch po latincky. K nim patria pracoviská Ústavu patologickej anatómie a Ústav súdneho lekárstva a medicínskych expertíz Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine. Má to svoje historické i odborné dôvody, ale najmä platí, že latinčina ako „lingua franca“ má v medicíne medzinárodnú platnosť, je zrozumiteľná pre celú lekársku obec, a tam, kde ju dôsledne používajú a pestujú, dokážu aplikovať latinčinu aj pri tvorbe moderných termínov (novotvarov). Používanie latinských diagnóz v súvislosti s úmrtím človeka možno tiež pokladať za súčasť povinnej mlčanlivosti zdravotníckych pracovníkov o chorobných stavoch osoby, ktorú *ex lege* upravuje príslušný zákon (§ 11 ods. 8 písm. g. Zák. č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti).

Korektné používanie latinských diagnóz sa však v súčasnosti dostalo do štádia, keď sa vynára potreba „revitalizovať“ znalosti z latinskej a gréckej terminológie. Samotní lekári konštatujú, že i po dlhodobej lekárskej praxi sa v pitevných protokoloch vyskytujú jazykovo nenáležité tvary a konštrukcie. Táto téma dominovala aj v projekte KEGA „Patologicko-anatomické a súdnolekárske diagnózy v latinčine – súčasný stav z pohľadu filológa a lekára“ 025UK-4/2015, ktorý predstavuje interdisciplinárnu spoluprácu filológov a lekárov v praxi. Podobné projekty prebiehajú v Českej republike, kde sú latinské diagnózy excerpované z elektronických chorobopisov vybraných kliník, ako sú chirurgia, traumatológia, gynekológia a pôrodníctvo, ORL. Na Slovensku ide o prvý pokus tohto druhu.

V úvodnej časti sa učebné texty zameriavajú na pitvu ako jeden z najvýznamnejších historických symbolov medicíny a základný pojem patologickej anatómie a súdneho lekárstva. Oboznamujú nás s históriou pitiev od staroveku po novovek v európskom kontexte vrátane histórie ústavov patológie v Čechách a na Slovensku. Gramatické minimum latinčiny oboznámi študujúcich s jazykovými, najmä morfológickými normami, ktoré treba v terminológii rešpektovať. Publikácia by mala spĺňať požiadavku stručného programu (sprievodcu lekárskou terminológiou) – t. j. prehľadu gramatických pravidiel, štruktúry

a princípov tvorby termínov v latinčine (čiastočne aj v gréčtine). Jadro publikácie predstavuje lingvistická analýza latinských diagnóz v patologicko-anatomických a súd-nolekárskych pitevných protokoloch a výsledky jazykovej revízie diagnóz spolu s prehľadom frekventovaných chýb z ortografického, morfológického a syntaktického hľadiska. Učebné texty tak poskytnú obraz reálneho stavu používania latinčiny v zdrojových dokumentoch (pitevných protokoloch) spolu s relevantnými riešeniami pre jazykovo správne používanie latinských diagnóz v príslušných odboroch.

Autori